

INNOVATIEPROGRAMMA MICROVERONTREINIGINGEN *UIT RWZI-AFVALWATER*

Verwijdering PFAS

Resultaten standaard analyses
en zeer korte ketens

Anja Derksen, AD eco advies

Inhoud

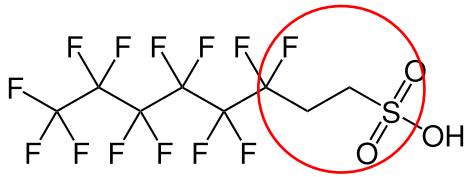
- Achtergrond en motivatie
- PFAS en PFAS precursors
- Doel
- Resultaten standaard analyses en zeer korte ketens
- Conclusies
- Hoe verder?

Achtergrond en motivatie

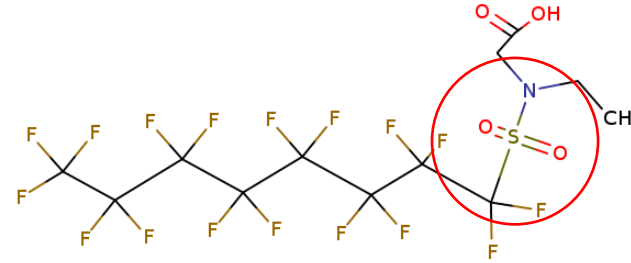
- Conclusies monitoringscampagne PFAS in rwzi's o.a. :
  - PFAS worden nauwelijks verwijderd
  - Schijnbare toename van PFAS in rwzi's:
Niet geanalyseerde (onbekende) PFAS precursors in het influent worden in de rwzi omgezet naar geanalyseerde (bekende) precursors en stabiele PFAS met een korte ketenlengte (C4 – C8)
- In welke mate verwijderen vergaande zuiveringstechnieken PFAS uit effluent?
- Monsternamen pilots en demo's in parallel met onderzoek naar antibioticaresistentie

Wat zijn PFAS en PFAS precursors?

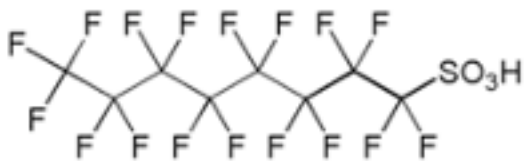

6:2 FTS

N-EtFOSAA

Precursors: (on)volledig gefluoreerde 'staart',
verschillende 'kop', stikstof, sulfaat o.i.d. ingebouwd
Daardoor afbreekbaar

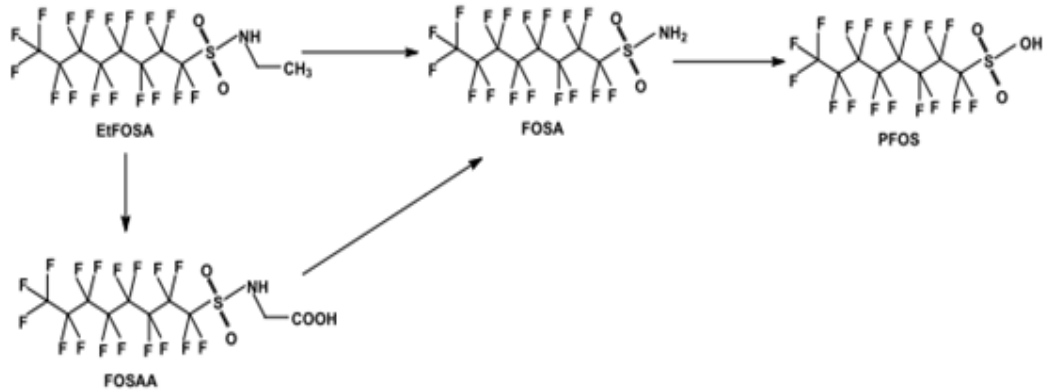
PFOS

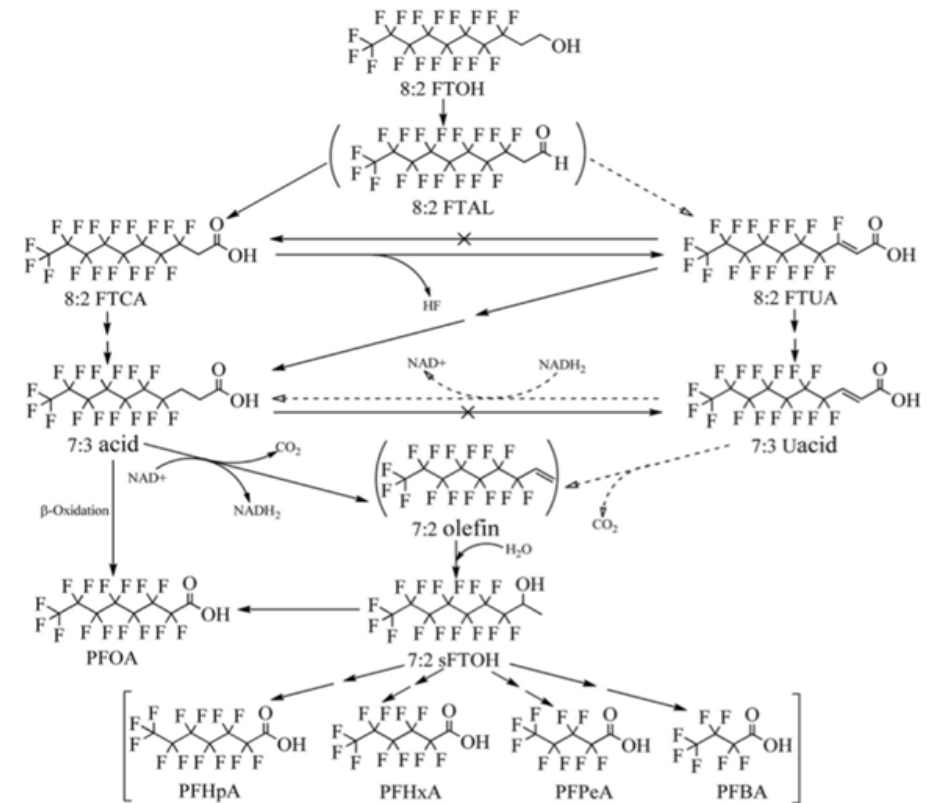
PFOA

Stabiele PFAS: volledig gefluoreerde 'staart', verschillende 'kop'
Door volledige bezetting met fluor zeer slecht afbreekbaar

Afbraak van precursors

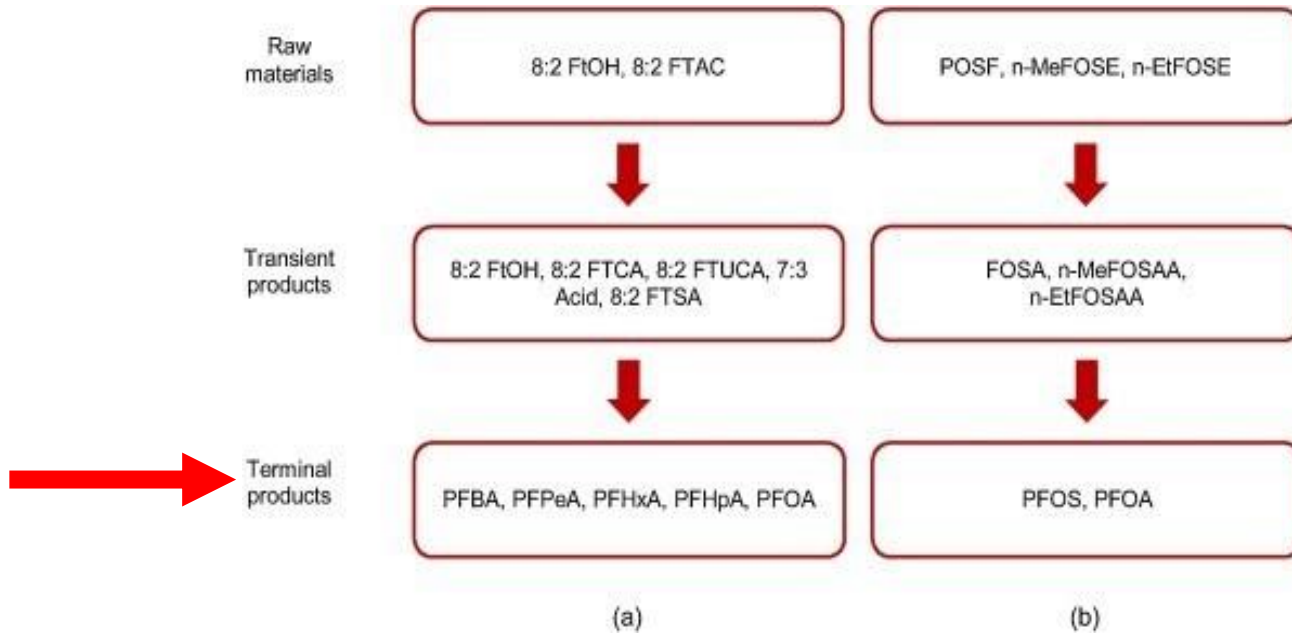

van simpel

tot erg complex

Afbraak van precursors

In alle gevallen worden stabiele PFAS (C4 – C8) gevormd!

Hoe zit het met kortere ketens (<C4)?
Nog nauwelijks onderzocht!

Alternatieve analytische methode om onbekende PFAS precursors te meten: TOP analyse

Doel

- Kennis vergaren en verbreden kennis over:
  - De verwijdering van PFAS en PFAS precursors door vergaande zuivering
  - De aanwezigheid van PFAS en PFAS precursors in rwzi effluenten
  - De aanwezigheid van zeer korte keten (<C4) in rwzi effluenten (*nieuw*)
  - De toepasbaarheid van de Totaal Oxideerbare Precursors (TOP) analyses voor het monitoren van (on)bekende PFAS precursors (*nieuw*)

Resultaten

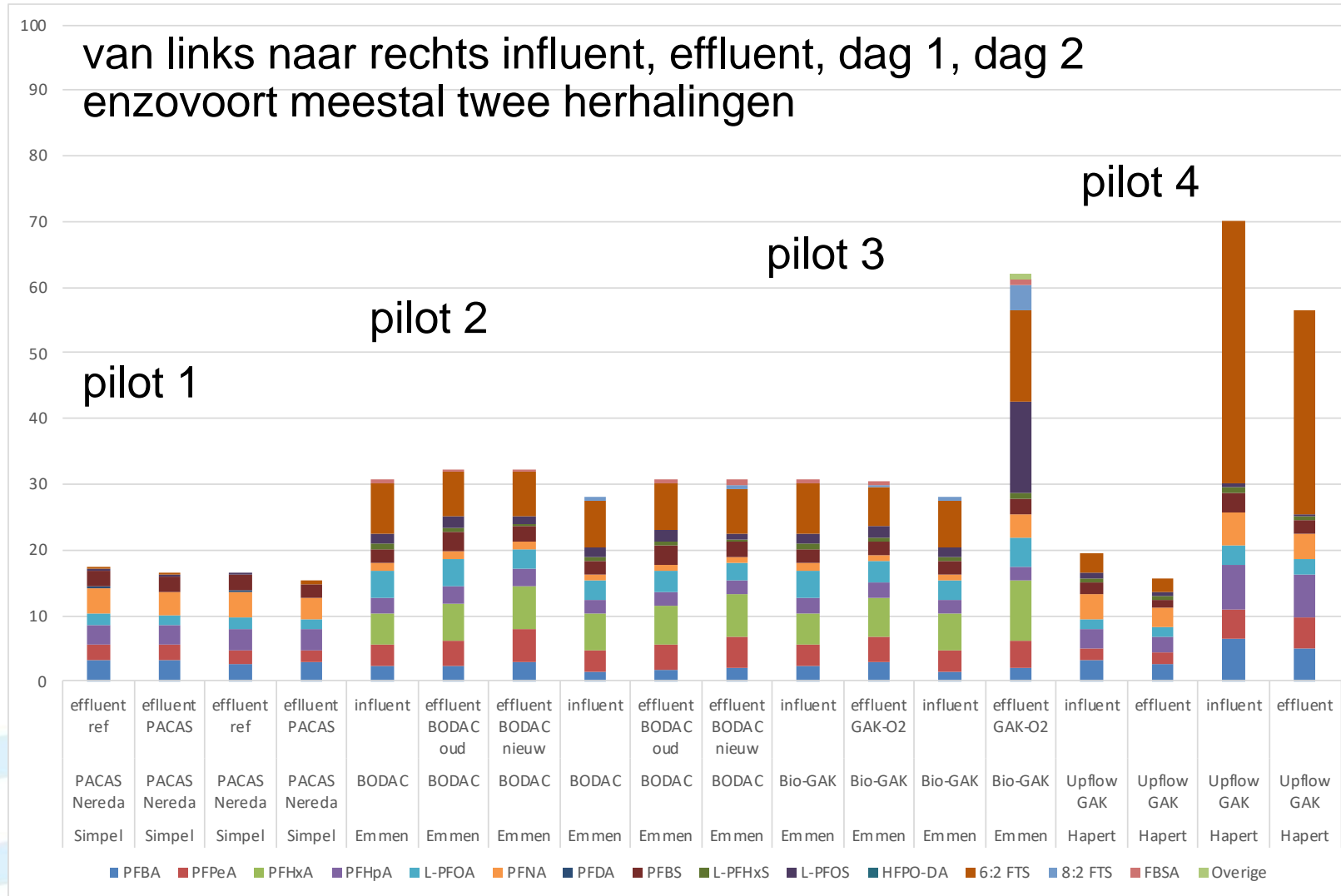
- 10 rwzi's, 15 technieken
- 12 pilots en 3 demo's
- Alleen resultaten standaardanalyses en zeer korte ketens
- Let op: conclusies zijn niet generiek:
  - Het aantal monsters en locaties is beperkt
  - De PFAS footprint verschilt per rwzi
  - Na ronde 1 vertakt PFOS en PFOA aan analysepakket toegevoegd

Algemene opbouw grafieken concentraties

Schaal:
0-100 ng/l

van links naar rechts influent, effluent, dag 1, dag 2
enzovoort meestal twee herhalingen

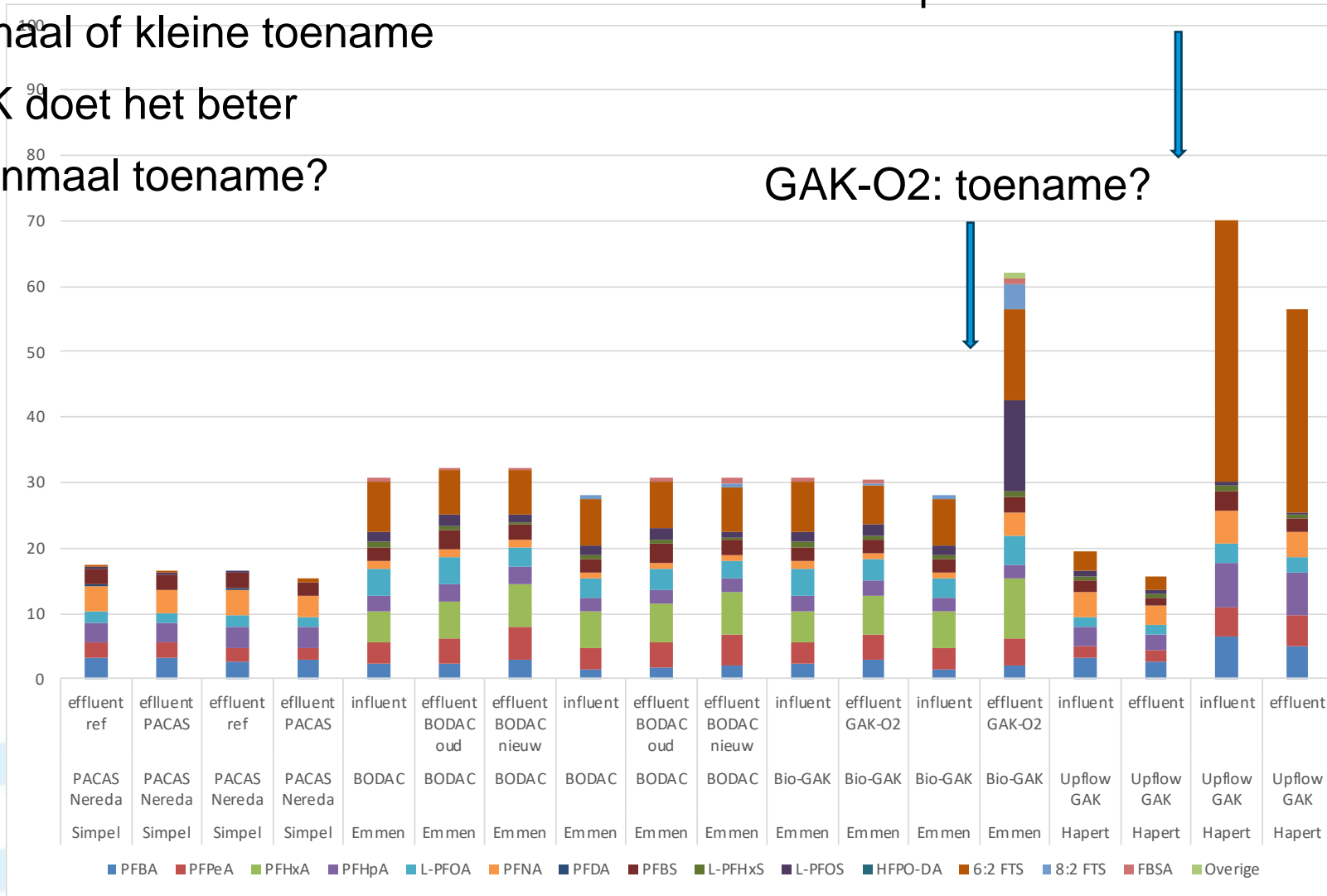
monsterpunt
techniek
rwzi
welke PFAS

Poeder Aktief Kool (PAK) en Granulair Aktief Kool (GAK)

- Effect minimaal of kleine toename
- Upflow GAK doet het beter
- GAK-O2 eenmaal toename?

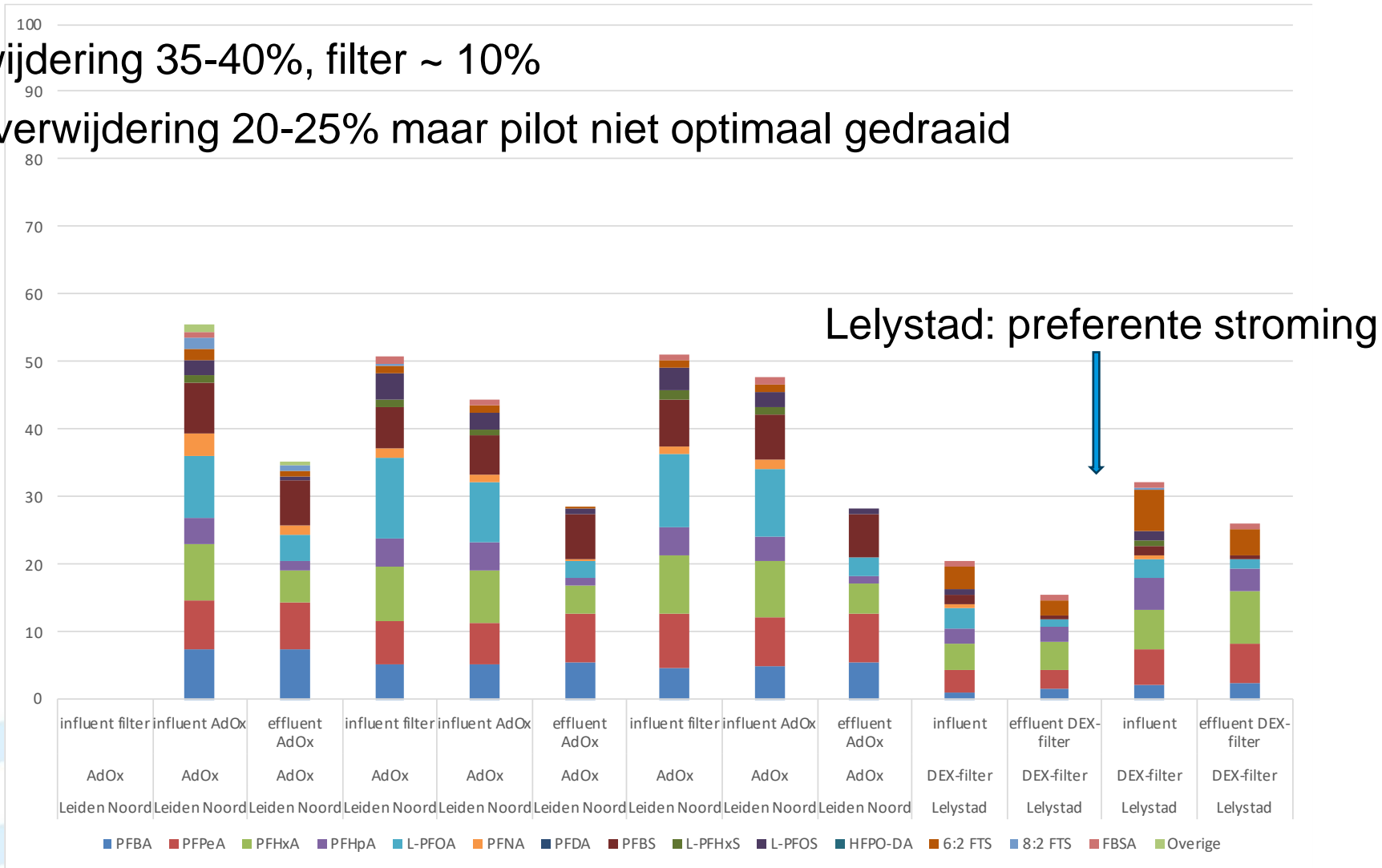
Hapert: variatie influent conc

GAK-O2: toename?

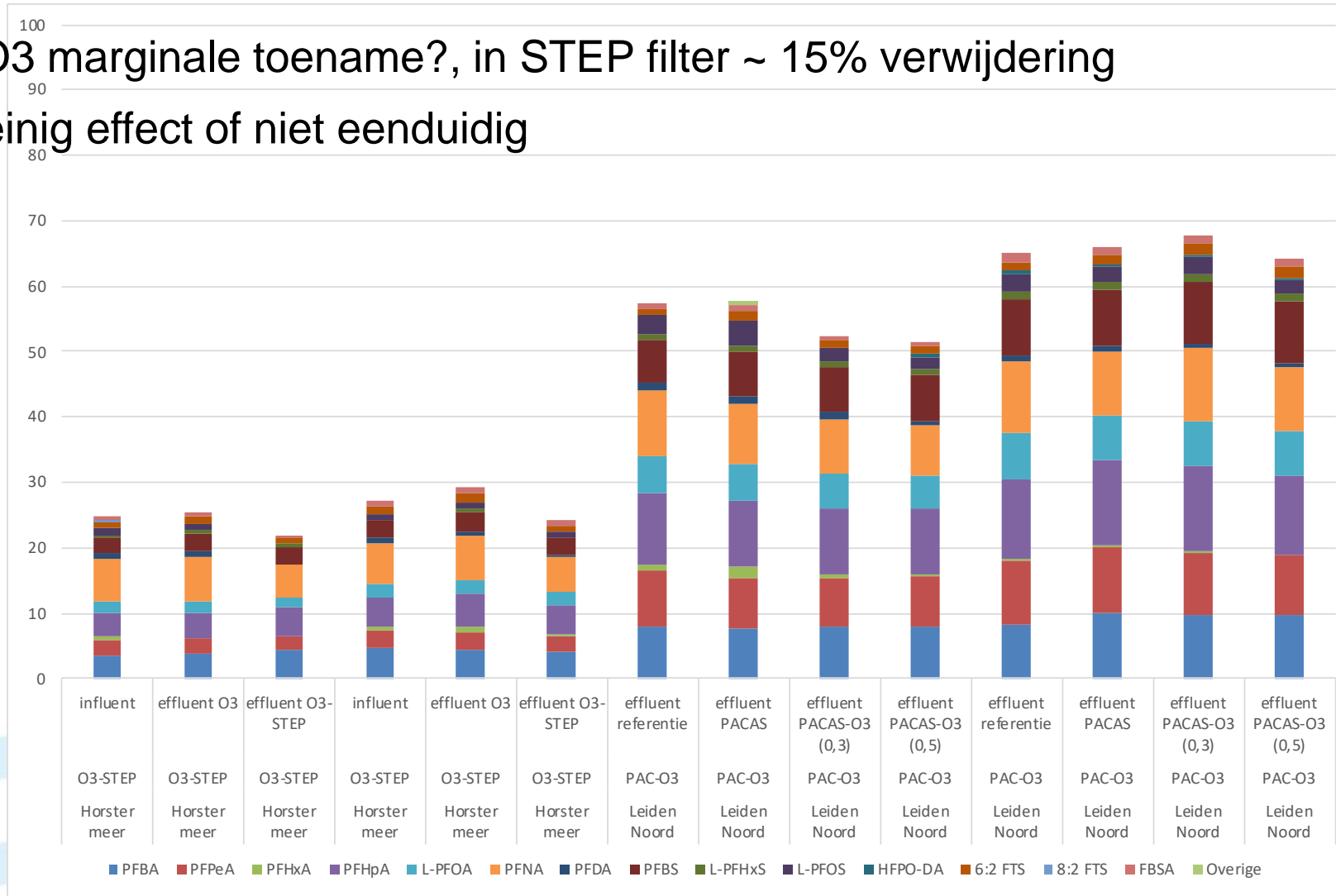
Adsorptie overige

- AdOx: verwijdering 35-40%, filter ~ 10%
- DEX-filter: verwijdering 20-25% maar pilot niet optimaal gedraaid

Oxidatie en actief kool

- O3-STEP: O3 marginale toename?, in STEP filter ~ 15% verwijdering
- PAC-O3: weinig effect of niet eenduidig

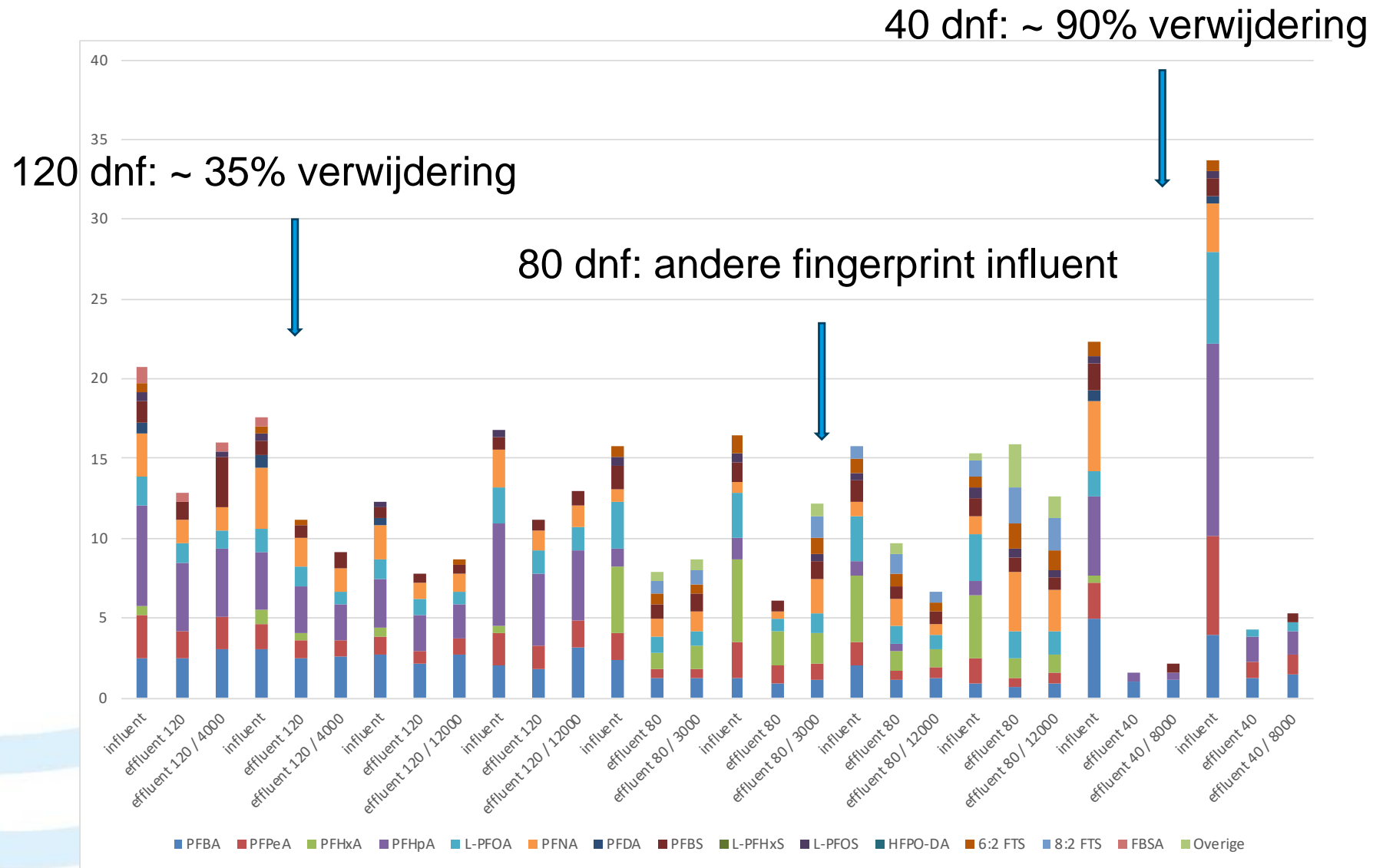
Oxidatie en biologische afbraak

- Microforce (Walcheren) en B-O3 (Horstermeer)
- Effect nog niet duidelijk, lijkt beperkt

Oxidatie en filtratie

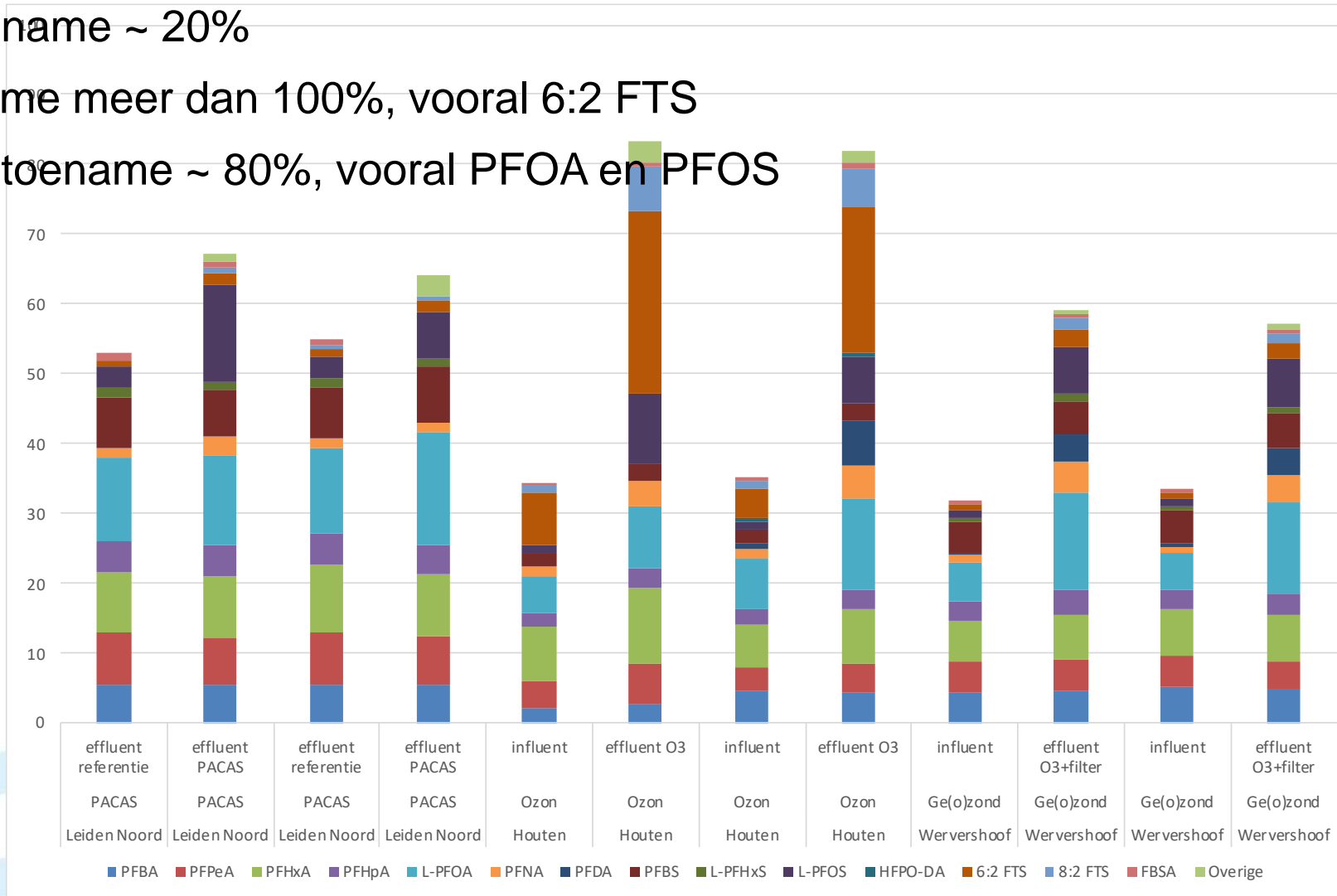
- Ge(o)zond (Wervershoof): lichte toename na O3, met name 6:2 FTS
- Nanofiltratie + UV/H2O2 (Asten):
  - Porigroottes 120 dnf, 80 dnf en 40 dnf: betere verwijdering bij kleinere poriegrootte, echter 80 dnf geen eenduidige resultaten
  - UV/H2O2: effect niet eenduidig (zowel toename als afname)

Oxidatie en filtratie: Asten

Demo's PACAS, ozon en oxidatie en filtratie

- PACAS: toename ~ 20%
- ozon: toename meer dan 100%, vooral 6:2 FTS
- Ge(o)zond: toename ~ 80%, vooral PFOA en PFOS

Verwachting prestatie technieken

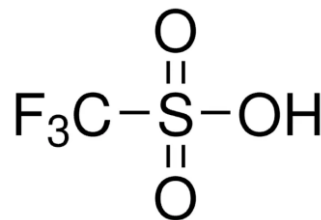
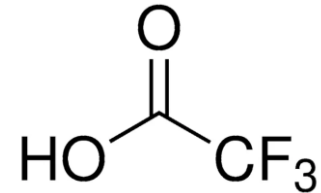
- Aktief kool: vooral effectief voor langere ketenlengtes
PFCA's <C8 en PFSA's <C6 slecht verwijderd, precursors?
- Adsorptie GAK: waarschijnlijk weinig effect
- Adsorptie AdOx en DEX-filter: verwijdering verwacht
- Ozon: valt dubbele koolstofverbinding aan...?
Afbraak precursors verwacht. Mogelijke toename van andere precursors en PFAS met kortere ketens
- Combinaties ozon / oxidatie met adsorptie of afbraak: mogelijk toename
- Nanofiltratie: membraan <90 Da zal meeste PFAS verwijderen
(stabiele PFAS hebben een molecuulgrootte van circa 200-500 Da)

✓ bevestigd

Zeer korte ketens

- Alleen TFA (trifluorazijnzuur) en TFMS/F3-MSA aangetroffen
TFA: 420 – 2500 ng/, TFMS/F3-MSA: <4 – 46 ng/l
- Resultaten erg vergelijkbaar met standaardanalyses
- TFA is de nieuwe opkomende PFAS:
  - Nog weinig onderzocht maar blijkt overal voor te komen in hoge concentraties (<RG – enkele µg/l)
  - Erg mobiel, persistent en moeilijk te verwijderen
  - Afbraakproduct van PFAS precursors? Natuurlijk voorkomen?
  - Risico's?
- TFMS/F3-MSA: nog erg weinig over bekend

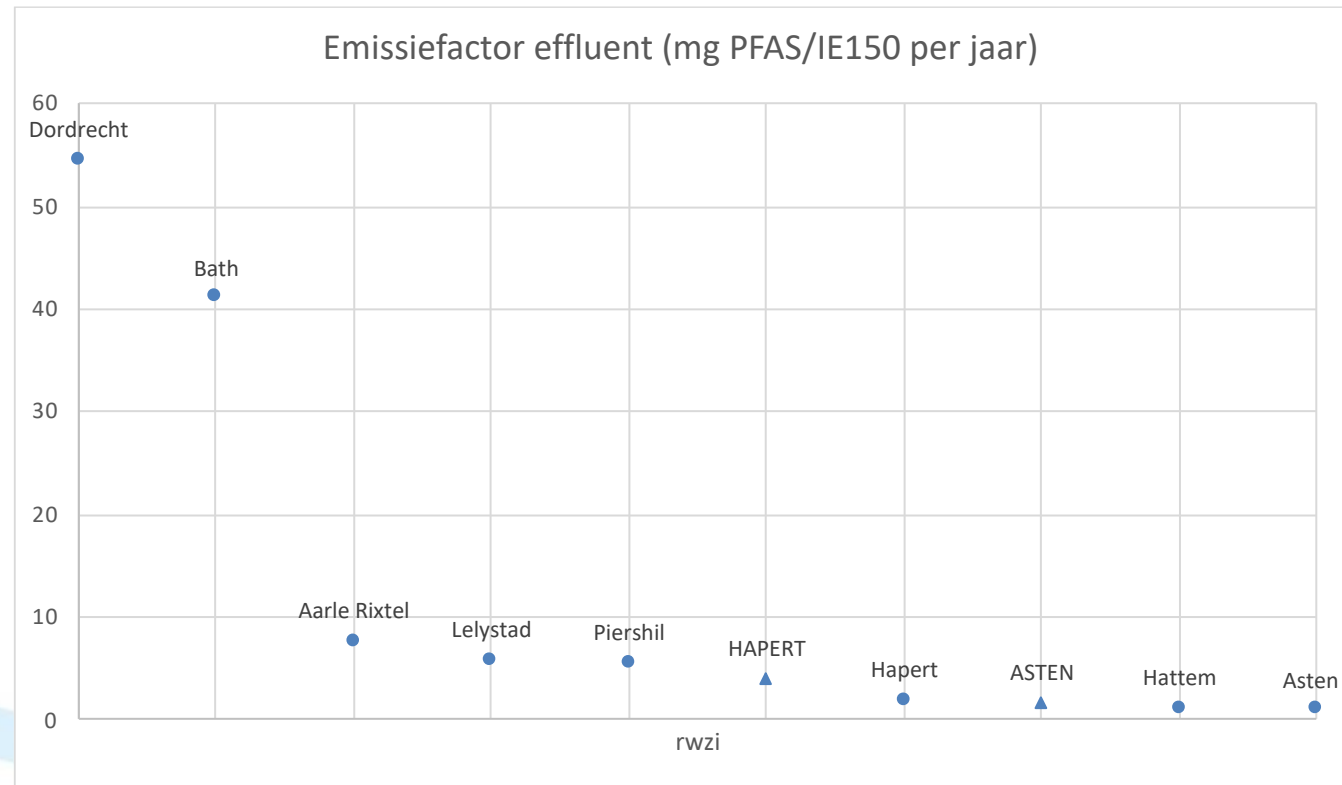

Conclusies

- Concentraties effluent 12 – 96 ng PFAS totaal/l (laag tot matig belast)
- Concentraties variëren tussen rwzi's en in de tijd binnen rwzi
- De meeste vergaande zuiveringstechnieken verwijderen geen PFAS
- Bij sommige technieken nemen de concentraties zelfs toe, vooral als PFAS precursors in het reguliere effluent aanwezig zijn
- Filtertechnieken (nanofiltratie, AdOx en DEX-filter) lijken PFAS in enige mate te verwijderen, nanofiltratie met fijne membranen is het meest veelbelovend
- Vertakt PFOA en PFOS lijkt zich anders te gedragen
- Twee PFAS met zeer korte keten in het effluent gevonden: TFA (~ µg/l) en TFMS/ F3-MSA (tot ~ 40 ng/l)

Hoe verder?

- Verder uitwerken data, o.a. TOP-analyses en vertakte ketens
- Rwzi's ranken op basis van PFAS emissiefactoren (mg PFAS/IE150/jaar)
- Rapportage in Q2 2024

Bedankt voor je aandacht

**Anja Derksen, AD eco advies
anja.derksen@adecoadvies.nl**

stowa

InnovatieProgramma MicroVerontreinigingen uit Afvalwater (IPMV)

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat